

nějaké kroky k potlačení tiskopisu a zda tak učinil právě ve 24 hodinách před rozdáváním nebo rozesíláním tiskopisu.

Totéž platí však i s hlediska přečinu podle čl. III, čís. 3 zákona čís. 142/1868 ř. z., neboť tu se ovšem trestá u tiskaře zanedbání povinné pozornosti, pokud jde o trestný obsah tiskopisu, zakládající skutkovou podstatu zločinu nebo přečinu, aniž se však k trestnosti pachatele požaduje více než nešetření předpisů §§ 9 a 17 tisk. zák. (Liszt, Pressrecht, str. 246—248). Zda tiskař mohl či nemohl míti za to, že tiskopis nemá trestného obsahu, závisí tudíž jediné na tom, bylo-li uvedených formálních předpisů šetřeno čili nic. V záporném případě nezáleží na tom, zda a kdy byl tiskopis, o nějž jde, úřadem zabaven, poněvadž je tu nerozhodno, zda obsah tiskopisu mohl vzbuditi pozornost nebo dokonce podezření tiskařovo, jak bylo již vysloveno v rozh. čís. 2136 Sb. víd. n. s. pro obdobný případ rozšiřování způsobem zákoně zakázaným.

Čís. 5634.

Okolnosť, že reč obžalovaného mala výslovne politický ráz, nestačí k použitiu zákona o štátnom väzení (čís. 123 z r. 1931 Sb. z. a n.), vyzýval-li pachateľ k násiliu a k jeho odôvodneniu ako prostriedku užil hanobenia republiky, Národného shromaždenia a šírenia nepravdivých správ.

(Rozh. zo dňa 16. júna 1936, Zm III 272/36.)

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti J. Š., obžalovanému zo zločinu podľa § 15, č. 3 zák. na ochr. rep., zamietol zmätočnú sťažnosť obžalovaného.

Z d ô v o d o v :

Na základe dôvodov zmätočnosti podľa čís. 2, 3, § 385 tr. p. domáha sa obžalovaný výmery trestu v druhu štátneho väzenia a použitia § 92 tr. z.

Okolnosť, že reč obžalovaného mala výslovne politický charakter, nestačí k povoleniu štátneho väzenia, lebo v § 1 zák. čís. 123/1931 Sb. z. a n. sú stanovené podmienky, za ktorých možno určiť trest v druhu štátneho väzenia. Podmienky tieto nižšie súdy správne neshľadaly u obžalovaného, pretože okolnosti, že obžalovaný vyzýval k použitiu násilia a že ako prostriedku k jeho odôvodneniu užil hanenia republiky a Národného shromaždenia a šírenia nepravdivých správ, nenasvedčujú snahe v § 1 cit. zák. predpokladanej.

Čís. 5635.

K pojmu »ublížení skutkem« podle § 190 tr. zák.

Pouhé nečekané vytržení věci z ruky, neprovázené zlým nakládáním, není ještě násilím, jaké má na mysli § 190 tr. zák.; je násilím proti věci samé a neopodstatňuje proto pojem loupeže, nýbrž pouhé krádeže.

Jde o porušení předpisu § 320 tr. ř. a o zmatek podle § 344, čís. 6 tr. ř., nebyla-li k hlavní otázce znějící na zločin loupeže připojena eventuální otázka na zločin krádeže, ačkoli výsledky hlavního přelíčení bylo napovězeno, že nešlo o násilné zmocnění se věci.

(Rozh. ze dne 17. června 1936, Zm I 511/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného J. B. do rozsudku krajského soudu jako porotního soudu v Chebu ze dne 17. března 1936, čelící proti výroku rozsudkovému odsuzujícímu stěžovatele pro zločin spoluviny na loupeži podle §§ 5, 190, 193 tr. z., zrušil výrok porotců v odpovědi na otázku hlavní a proto též na otázku dodatkovou a důsledkem toho zrušil napadený rozsudek, pokud jím obžalovaný J. B. byl uznán vinným zločinem spoluviny na loupeži podle §§ 5, 190, 193 tr. z., jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisících; podle §§ 290 a 346 tr. ř. zrušil nejvyšší soud rozsudek prvního soudu i ve výroku o vině spoluobžalovaných V. M., J. T. a F. H. a odkázal věc do příštího zasedání porotního soudu v Chebu k novému projednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Skutek, jehož se týká napadená část rozsudku, spočíval podle obžaloby v tom, že stěžovatel spolu s obžalovanými J. T. a F. H. radou a a poučením nastrojil zlý skutek V. M., totiž že tento obžalovaný učinil násilí J. Th., aby se zmocnil jeho uzamčeného kufříku s částkou přes 13.000 Kč, tudíž cizí věci movité, při čemž byla na J. Th. násilně ruka vztažena, ač nebyla loupež dokonána — k tomuto zlému skutku úmyslně podnět dal a napřed se dohodl s V. M. a druhými obžalovanými o podíl v zisku a užitku. Na skutek ten byly po poradě soudního sboru porotního porotcům dány bez odporu obžalovaných otázky hlavní přiléhající k obžalobě, totiž co do přímého pachatele otázka (č. 5 seznamu) na zločin loupeže podle §§ 190, 193 tr. z. a co do stěžovatele otázka č. 10 na spoluvinu a účastenství na loupeži, stejně jako pod čís. 7 a 9 tytéž otázky co do spoluobžalovaných T. a H. Co do stěžovatele byla pak ještě položena k otázce č. 10 se vztahující otázka eventuální č. 11 na zločin podle § 212 tr. z. a dodatkové otázky č. 15 a 16 na stav vylučující trestnost podle § 2 c) tr. z. kromě dodatkové otázky č. 18, zda tento obžalovaný jednal z pohnutek nízkých a nečestných. Poněvadž porotci odpověděli na hlavní otázku č. 10 (stejně jako na hlavní otázky č. 5, 7, 9 u ostatních obžalovaných) kladně a záporně na dodatkovou otázku na stav vylučující trestnost i na dodatkovou otázku týkající se pohnutek, byl stěžovatel uznán vinným podle obžaloby.

Stížnost vytýká s hlediska zmatku čís. 6 § 344 tr. ř. porušení předpisu § 320 tr. ř., jež spatřuje v tom, že nebyla porotcům na skutek, o který jde, položena co do stěžovatele eventuální otázka na spoluvinu na krádeži.

Podle § 320 tr. ř. je porotní soudní sbor povinen položit porotcům eventuální otázky, byly-li tvrzeny skutečnosti, podle kterých, kdyby byly

pravdivé, spadal by čin obžalovanému za vinu kladený pod jiný zákon trestní, který není přísnější než zákon ve spise obžalovacím uvedený. Porušení této povinnosti zakládá zmatek podle čís. 6 § 344 tr. ř., bez zřetele, zda strany návrh na položení oné otázky činily, čili nic. Právem a úkolem porotců je (vedle skutkového zjištění) i právní kvalifikace stíhaného a souzeného činu. I když rozhodují podle § 326 tr. ř. podle svého volného uvážení, jsou i porotci vázáni zákonem, jemuž musejí zjednati platnost a průchod (§ 313 tr. ř.), takže nesmějí podřaditi skutek pod zákon, který se k němu při jeho správném použití nevztahuje; i výrok porotců musí býti proto výrokem správného použití zákona na skutkový děj, který lze vzíti za prokázaný výsledky hlavního přelíčení. Možnost kvalifikace stíhaného činu od obžaloby odlišné musí býti umožněna práva neznalým porotcům porotním soudním sborem vhodnou úpravou otázek v § 320 tr. ř. uvedených.

Skutečnosti zavazující soud k položení otázek eventuálních pod sankcí zmatečnosti podle čís. 6 § 344 tr. ř. jsou po rozumu § 320 tr. ř. podle stálé judikatury nejvyššího soudu »tvrzeny« nejen, když byly výsledky hlavního přelíčení výslovně uplatňovány, nýbrž i když byly pozitivními výsledky hlavního přelíčení alespoň napověděny.

Stížnost spatřuje tvrzení tvořící podklad pro položení otázky, jejíž nepoložení vytýká, jednak ve výpovědi svědka J. Th. tvrdíc, že skutkové okolnosti podávající se z výpovědi této, jež tvoří maximum toho, co může býti kladeno za vinu obžalovaným, naznačují, že šlo u přímého pachatele o pouhé nečekané vytržení tašky s penězi, které nenaplnuje skutkovou podstatu loupeže, nýbrž krádeže, jednak v okolnostech podávajících se z obhajoby všech obžalovaných, pokud byl jejím předmětem návod přímému pachateli V. M.

Pokud jde o způsob provedení činu, jehož účelem bylo odnětí peněz hlavním pachatelem, přichází v úvahu pouze zodpovídání obžalovaného V. M. (přímého pachatele) a svědecká výpověď J. Th., jakožto držitele peněz, které měly býti odňaty.

Podle výpovědi J. Th. nosí jmenovaný železniční zřízenec každého všedního dne kol 14 hod. 15 min. peníze v částce nejméně 5.000 Kč z nádraží ve S. na poštu tamtéž. Dne 31. května 1935 nesl asi 13.000 Kč. Po cestě u městské cihelny šel proti němu neznámý mladík (M.) a tázal se, kdy jedou vlaky směrem k Plzni. Když mu svědek vyhověl, žádal ho M., aby mu vlakové spojení napsal a podal mu za tím účelem papír. Když se Th. jal psáti, uskočil M. s pravé strany na levo, sáhl po tašce s penězi, kterou měl svědek, jak při hlavním přelíčení udal, pod levou paží, při čemž ji držel vpředu pevně levou rukou, a chtěl mu ji vytrhnouti. Svědek sáhl hned po tašce pravou rukou a vytrhl ji podle protokolu opět obžalovanému, načež tento vida, že se jeho pokus nezdařil, odskočil několik kroků, vystřelil mu z poplašné pistole přímo do obličeje a uprchl.

Z líčení tohoto svědka v přípravném vyšetřování i u hlavního přelíčení a shodného s ním vylíčení obžalovaného V. M. vyplývá, že se taška nedostala vůbec M-ovi do ruky, neboť Th. udal, že zabránil vytržení tašky. Svědek dodal při výslechu před porotou, že se M. dotkl jen tašky, nikoli jeho těla, že však cítil sílu, jak M. tahal tašku (gezogen

hat) a musel použití veliké síly, aby zabránil jejímu odnětí (Weg-reissen).

M. udával již u četnictva, že odešel kol 13 hod. 30 min. na vyhlédnuté místo u cihelny na cestě, po které chodíval zřízenec Th. a kteroužto cestu mu ukázal spoluobžalovaný T., čekal na něho, dal se s ním do jednání vyličeného Th-em, a když Th. začal psát na lístek, uchopil za tašku, hodlaje mu ji násilně vytrhnouti a jí se zmocniti, což se mu však nepodařilo, ježto ji Th. pevně držel. Shodně se zodpovídal M. i v přípravném řízení, udav zejména, že chtěl tašku odnítí zezadu. Dále seznal, že neměl správnou odvalu, že pravděpodobně Th. držel pevně tašku, takže mu ji nemohl vytrhnouti. K činu došlo na nádražní třídě v blízkosti městské cihelny.

U hlavního přelíčení opakoval tento obžalovaný, že uchopil tašku zezadu a tahal za ni (habe daran gezogen), aby ji dostal, že však ji železničář držel pevně.

Skutková podstata loupeže se liší od krádeže tím, že při loupeži je používáno násilí proti osobě, za účelem zmocnění se cizí věci movité, kdežto při krádeži je násilné zmocnění vyloučeno. Má-li býti jednání posuzováno jako dokonaná loupež, musí míti znaky krádeže a musí přistoupiti další znak násilné zmocnění se věci. Násilí ve smyslu § 190 tr. z. spočívá buď v ublížení skutkem (tätliche Beleidigung) nebo ve vyhrůžce.

Fysické násilí — a to je předmětem obžaloby — musí směřovati proti osobě samé, t. j. k překazení nebo překonání jejího odporu. Jest jím pak každé účinkování na tělo druhého proti jeho vůli, jímž se odpor překonává nebo od začátku znemožňuje. Pouhé nečekané (nenadálé) vytržení věci z ruky, neprovázené zlým nakládáním, byť i jen uchopením za ruku, není ještě násilím, jaké má na mysli § 190 tr. z., jestliť násilím proti věci samé, a neopodstatňuje proto samo o sobě pojem loupeže, nýbrž pouhé krádeže (víd. sb. čís. 2182, Miřička: Trestní právo hmotné, str. 357, Altmann-Jakob, Kommentar zum österreichischen Strafrecht, I. sv., str. 535, Finger, Strafrecht II., str. 480, Lammasch-Rittler, str. 289).

Uvedenými výsledky hlavního přelíčení bylo tvrzeno, že se obžalovaný M. pokusil nečekaně vytrhnouti tašku s penězi zřízenci Th., na nějž na cestě čekal. Za předpokladu, že shodné údaje pachatele i poškozeného jsou pravdivé, o čemž je rozhodnouti porotcům, nepoužil tento obžalovaný žádné vyhrůžky vůči držiteli peněz, ani na něho nevztáhl ruku, aby předem znemožnil jeho odpor proti odnětí peněz. Z obou výpovědí je též přípustný závěr, že obžalovaný M. použiv lsti, snažil se odpoutati pozornost Th. a jeho vůli soustředěnou jinak na opatrování peněz a využil okamžiku, kdy se domníval, že přirozený odpor jeho těla, držícího předmět s penězi, je zmenšen odpoutáním pozornosti, jež zamýšlel, i pohyby spojenými se psaním vlakových spojení, k vytržení, byť i prudkému, jak svědek udává, tašky s penězi a že jakmile pak narazil na odporující vůli svědka ucítivšího, že je mu taška vytahována, a projevivšího odpor proti (násilnému) vytržení tašky, nedotknuv se ho opět, upustil i od tahání tašky, takže se ani nepokusil projevený odpor držitele peněz přemoci, tím méně znemožniti přímým útokem na tělo napadeného (zlým naklá-

dáním) nebo po případě jen trháním taškou. Již těmito dvěma výsledky hlavního přelíčení byly tudíž napověděny skutečnosti, které při správném použití zákona by opodstatňovaly u přímého pachatele skutkovou podstatu zločinu krádeže nedokonané podle §§ 8, 171, 173, event. též podle § 174, II c) tr. z.

Byť i obžalovaný M. skutek obžalobou kvalifikovaný jako zločin podle §§ 190, 193 tr. z. zcela doznal, nebyl porotní soudní sbor podle § 320 tr. ř. zproštěn povinnosti, aby položením otázky eventuální ve směru zločinu podle §§ 8, 171, 173, 174, II c) tr. z. a případně dodatkové otázky k ní na kvalifikaci podle § 179 tr. z. (krádež s obzvláštní odvážlivostí a lstí) umožnil porotcům vysloviti se o kvalifikaci činu rozdílně od obžaloby, která, opírajíc se o výpověď svědka Th. a zodpovídání obžalovaného M., spatřuje již »v násilném vytržení« bez bližšího vymezení tohoto pojmu skutkovou podstatu loupeže. — — — — —

Čís. 5636.

Na osobu, již byla udělena dočasná koncese — na př. za účelem vyzkoušení nabízeného jí přístroje — dlužno s hlediska §§ 23, 24 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 Sb. z. a n. z roku 1924 pohlížeti po uplynutí doby kryté prozatímní koncesí jako na radiokoncesionáře, jehož povolení zaniklo.

(Rozh. ze dne 17. června 1936, Zm I 561/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 18. března 1936, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 24 zákona z 20. prosince 1923, č. 9 Sb. z. a n. z roku 1924, zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a podle § 259, č. 2 tr. ř. zprostil obžalovaného obžaloby pro tento přečin.

Důvody:

Zmateční stížnost napadající rozsudek z důvodů zmatek č. 4, 5, 9 a) § 281 tr. ř. je opodstatněna.

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný měl radiopřijímač s prozatímní koncesí, jejíž platnost uplynula 16. září 1935, a že přes to podržel u sebe radiopřístroj dále bez povolení, až mu byl 21. září 1935 zabaven. Rozsudek reprodukuje v tom směru obhajobu zřejmě bere za zjištěno dále i tvrzení obžalovaného, že na zkoušku koupený aparát si nemínil nechat a nechtěl jej, v čemž se kryje ve výsledcích trestního řízení oporu nacházející zjištění, že po uplynutí prozatímní koncese po 16. září 1935 přístroje už nepoužíval, že jej dal prodávateli k dispozici a poštovnímu úřadu dne 20. září 1935 to oznámil.

Na osobu, již byla udělena dočasná koncese na příklad za účelem vyzkoušení nabízeného jí přístroje, dlužno pohlížeti po uplynutí doby kryté prozatímní koncesí jako na radiokoncesionáře, jehož povolení za-